

VOTAREA DIASPOREI la alegerile prezidențiale și referendumul

din 20 octombrie 2024

Autor: IGOR BOȚAN,
director executiv, ADEPT

Asociația pentru Democrație Participativă "ADEPT" este o organizație obștească, neguvernamentală, nonprofit și neafiliată politic, înregistrată în ianuarie 2000. ADEPT oferă suport și expertiză pe procese electorale, politice și social-economice.

Asociația pentru Democrație Participativă "ADEPT",
str. Vasile Alecsandri 97 MD-2012 Chișinău, Moldova
Tel: +373 22 212 992
www.adept.md
E-mail: info@adept.md
[Facebook.com/adept.md](https://www.facebook.com/adept.md)

Promo-LEX
Promovarea democrației și a drepturilor omului

„Această notă analitică este elaborată de Asociația ADEPT cu sprijinul Asociației Promo-LEX, din sursele Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Opiniile exprimate în această notă analitică aparțin ADEPT și nu reflectă neapărat opinia Asociației Promo-LEX și a Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).”

1. Prezența la vot

Rata participării diasporei la referendumul republican constituțional privind integrarea europeană a Republicii Moldova și la primul tur al alegerilor prezidențiale din 20 octombrie 2024 a fost mult peste limitele așteptărilor, bazate pe datele statistice privind participarea la alegerile precedente. Potrivit datelor publicate de Comisia Electorală Centrală (CEC), la urnele de vot s-au prezentat 240.548 de alegători aflați în străinătate, ceea ce reprezintă aproximativ **15,39%** din numărul total al alegătorilor care, potrivit procesului-verbal dat publicității de CEC, s-au prezentat la urnele de vot – **1.564.495**, adică **51,7%** din numărul de alegători **înscriși în** listele de bază, la care s-au adăugat cei din listele suplimentare – **312 650**.

2. Impactul boicotului referendumului

Întrucât două formațiuni politice – Partidul Socialiștilor din Republica Moldova (PSRM) și Partidul Dezvoltării și Consolidării Moldovei (PDCM) au chemat cetățenii să boicoteze participarea la referendum, este relevant să estimăm în ce măsură apelurile celor două formațiuni au fost urmate de către alegătorii din țară și de cei aflați peste hotare. Procesul-verbal întocmit de CEC, stabilește că la referendum au participat **1.531.392**, ceea ce reprezintă **50,7%** din numărul alegătorilor înscriși în listele electorale de bază și în cele suplimentare – **309 199**. Așadar, diferența dintre numărul participanților la alegerile prezidențiale și referendum este de **33.103**. Astfel, se impune concluzia că doar aproximativ 2% din alegători care au participat la cele două scrutine s-au lăsat influențați de argumentele formațiunilor menționate privind oportunitatea desfășurării referendumului constituțional. Aici este de

remarcat că participanții la referendum au stricat **42.518** buletine de vot, care au fost declarate nevalabile, în timp ce numărul de buletine nevalabile la alegerile prezidențiale a fost de doar **18.464**.

3. Impactul votului Diasporei

Participarea diasporei la alegeri cu o rată generală de peste 15% din numărul total de participanți a contribuit la **ridicarea legitimității**, atât a rezultatelor alegerilor prezidențiale (51,7%), cât și a referendumului constituțional (50,7%). Cele două scrutine se validează, potrivit legislației electorale, la o rată de participare ce depășește 1/3 din numărul alegătorilor înscriși în listele electorale, ceea ce a stârnit discuții privind legitimitatea.

Votul diasporei a înclinat în **mod determinant** – 76,8% vs. 23,2%, balanța în favoarea opțiunii „DA” pentru modificarea Constituției în vederea aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, în timp ce în interiorul țării votul a fost de 45,4% vs. 54,6% împotriva modificării Constituției. În consecință, rezultatul final al votului este de 50,35% vs. 49,65% în favoarea modificării legii supreme în vederea integrării europene.

În diasporă votul pentru integrarea europeană – 180.836, a **depășit semnificativ**, cu aproximativ 6% votul în favoarea candidaturii președintelui în exercițiu, Maia Sandu, – 169.294 (70,7%), care concurează în turul doi tur al alegerilor prezidențiale cu Alexandr Stoianoglo, candidat susținut de PSRM, care a chemat la boicotarea referendumului și în diasporă a fost susținut de 19.287 alegători (8,1%).

Șansele celor doi candidați pentru a obține victoria în cel de al doilea tur al alegerilor prezidențiale **se estimează a fi egale**, mai mult sau mai puțin. Candidatul opoziției, care a obținut în primul tur de scrutin aproximativ 26% din voturile alegătorilor, **poate conta pe majoritatea votului protestatar** dat în favoarea concurenților care nu au trecut în doilea tur de scrutin. Pe de altă parte, bazinul electoral suplimentar al președintelui în exercițiu, care a obținut în primul tur 42,5%, **se află preponderent în diasporă**. Dovadă în

acest sens este pledoaria diasporei, cea mai mare parte a căreia – 75%, se află pe teritoriul UE, în favoarea integrării europene.

Alegerile prezidențiale precedente, din 2016 și 2020, desfășurate în două tururi de scrutin, au arătat că, de obicei, înaintea **turului doi de scrutin are loc o mobilizarea masivă și o participare semnificativ mai mare**. În 2016, la primul tur al alegerilor prezidențiale în diasporă au participat 67.205 alegători, iar în cel de al doilea - 138.720, adică cu **106%** mai mult ca în primul tur. La prezidențialele din 2020, au participat la primul tur 150.022 alegători, iar în turul II – 263.177, cu **75%** mai mult.

4. Concluzii

Înaintea celui de al doilea tur de scrutin, se prefigurează trei factori esențiali care pot influența în mod cardinal rezultatul final al alegerilor:

- Dezbaterile electorale publice ale celor doi candidați – Maia Sandu și Alexandr Stoianoglo, care urmează să contribuie la convingerea segmentului șovăitor al electoratului;
- Acțiunile organelor de drept în contracararea activității „rețelei Șor”, care ar fi reușit, potrivit instituțiilor de ocrotire a normelor de drept, să corupă peste 130 mii de alegători, participanți la primul tur de scrutin și referendum;
- Mobilizarea suplimentară a alegătorilor în țară și, în special, peste hotare, așa cum s-a întâmplat la alegerile precedente.

ASOCIAȚIA PENTRU DEMOCRAȚIE PARTICIPATIVĂ "ADEPT"

str. Vasile Alecsandri 97 MD-2012 Chișinău, Moldova

Tel: +373 22 212 992

www.adept.md

E-mail: info@adept.md